

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาประเทศ เป้าหมายในการพัฒนาประเทศได้เน้นให้เกิดการพัฒนา คน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการศึกษา การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนตลอดชีวิต โดยมุ่งพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และด้านสังคม กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาทุกระดับโดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายสู่ความเป็นเลิศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน 5 ด้าน หรือที่เรียกว่าปฏิรูปการเรียนรู้ ในด้าน 1) การปฏิรูปการศึกษา 2) การปฏิรูปการเรียนรู้ 3) การปฏิรูประบบการบริหารและจัดการศึกษา 4) การปฏิรูประบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และ 5) การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

การปฏิรูปการเรียนรู้ ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา ผู้ก่อกระแสการปฏิรูปการศึกษา อีกทั้งมีการกิจหนึ่งที่จะมุ่งให้ความรู้แก่ชาวไทย สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้นักเรียน ได้มีโอกาสที่จะได้ศึกษารับรู้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอย่างหลากหลายในปัจจุบัน จากทั้งครู ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น การที่ได้มีโอกาสได้เรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลายจะทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถเชื่อมโยงการเรียนการสอนเข้ากับวิถีชีวิต มีความรักผูกพันกับท้องถิ่น และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ นอกจากแหล่งเรียนรู้ไปสู่ประสบการณ์จริง เป็นห้องเรียนธรรมชาติ ที่ค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข ปรับปรุง เพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้ระบุความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ว่าต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งใน โรงเรียนนอกโรงเรียน และในวิถีชีวิต รวมทั้งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง พัฒนารอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นของตนเอง ได้ และในมาตรา 25 ที่ว่ารัฐจะต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด ประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์

สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและ
 นันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ถ้าจะ
 ให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ แน่ใจที่สุดว่า คนไทยจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญประการ
 หนึ่งคือ “คนที่รักการเรียนรู้ และรู้เรียน คือ รู้วิธีที่จะเรียนและรู้แหล่งที่จะเรียน”
 (เจ้อจันท์ จงสถิตอยู่, 2547, หน้า 18)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 มีความเชื่อมโยง
 สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2559 ที่เน้นการพัฒนาคน
 เพราะเชื่อว่า คนเป็นปัจจัยพื้นฐานในการแข่งขันกับนานาชาติทุกฝ่ายจึงหันมาให้ความสำคัญ
 ของการศึกษาว่าเป็นพื้นฐานที่จะนำพาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพสามารถก้าวไปต่อสู้อกับ
 ชีวิตในโลกกว้างอย่างสมภาคภูมิ สง่างาม อย่างประเทศญี่ปุ่นสามารถพัฒนาประเทศทั้งด้าน
 เศรษฐกิจ สังคมการเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จนมีความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมกับยุโรปและ
 อเมริกา ทั้งที่ญี่ปุ่นมีพื้นที่เพียงร้อยละ 70 ของประเทศไทย เล็กกว่าอเมริกา ถึง 25 เท่า แต่สามารถ
 พัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็วและมั่นคง นี้ เพราะเขาให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาคน สิ่ง
 สำคัญที่หล่อหลอมให้ชาวญี่ปุ่นเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพนั้นมีในระบบ โรงเรียนเพียงอย่าง
 เดียว แต่เป็นจิตสำนึกในการฝึกรวมกลมเกลียวทั้งการศึกษาในโรงเรียน การเลี้ยงดูในครอบครัว
 และการฝึกรวมจากองค์กรอย่างต่อเนื่องนั่นก็คือ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนนั่นเอง (คำคุณ ศิสุรกุล,
 2547, หน้า 10)

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสิ่งหนึ่งคือ การเป็นผู้รักการค้นคว้าหา
 ความรู้เพิ่มเติมของนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการคิด
 กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะซึมซับรับรู้ข้อมูลแล้วนำมาย่อยเป็นความรู้ หรือ
 สร้างความรู้พื้นฐานมาใหม่ หากโรงเรียนได้จัดและพัฒนาในจุดนี้ จะส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคล
 แห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และขยายกว้างออกไปเป็น สังคมแห่ง
 การเรียนรู้ การปลูกฝังคุณลักษณะ “การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้” รักการแสวงหาความรู้ด้วย
 ตนเองจึงเป็นบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องตระหนักและให้
 ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนให้เกิดผลอย่างเป็น
 รูปธรรม เพราะแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนและชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญให้ผู้เรียนใช้เป็นแหล่งข้อมูลใน
 การศึกษาและค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเองที่ดีที่สุดด้านหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญของการจัด
 การศึกษาในสภาพปัจจุบันและในอนาคต

จะเห็นได้ว่าในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อตอบสนองและให้เหมาะสมกับคุณลักษณะ
 เฉพาะตัวของผู้เรียนในแต่ละบุคคลนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องวางแผนการเรียนการสอน

ให้ดี โดยเฉพาะการเลือก จัดหา หรือใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับบทเรียนและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเองเพราะแหล่งเรียนรู้เป็นตัวสนับสนุน เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พันทิพา ดังศรัทธีย์, 2531, หน้า 11) ซึ่งสอดคล้องกับ เทพพิชิต ศรีวิพันธุ์ (2548, หน้า 22-23) ที่กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้สามารถตอบสนอง ความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพราะบุคคลมีความต้องการที่ แตกต่างกันไปตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความพร้อมที่จะเรียนรู้หากสามารถใช้ แหล่งเรียนรู้ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพก็จะสามารถส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

จากการให้ความสำคัญกับชุมชนในการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนข้างต้น ทำให้ รูปแบบการเรียนรู้จากชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งโรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้สภาพจริงของ ชุมชนไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ การออกแบบและเทคโนโลยี เทคโนโลยี สารสนเทศ และเทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ ภายใต้สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กรมวิชาการ (2544, หน้า 9) กล่าวว่า สาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะในการทำงาน ทำงานเป็น รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการ การวางแผนออกแบบการทำงาน สามารถนำเอาความรู้ เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และประยุกต์ใช้ในการทำงาน สร้าง พัฒนางาน ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนวิธีการใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของงานและการทำงาน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตาม พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือ และแข่งขัน ในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย

ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงถือเป็นกลุ่มสาระที่มีบทบาท อย่างมากในการนำแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้มาใช้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น ตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 55) ได้รายงานการติดตามการ ดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งกล่าวถึงนโยบายด้านการศึกษา ข้อที่ 8 ด้าน การปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ว่า การปฏิรูปการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้อง ส่งเสริมให้สถานศึกษาลดการใช้หนังสือแบบเรียนลง และให้จัดสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยเน้นการจัดทำกิจกรรมการทดลอง และการฝึกปฏิบัติให้ ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงเกิดขึ้นเพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีสติปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาและการประกอบอาชีพ โดยถือเป็นหลักสูตรที่ให้สถานศึกษาทุกแห่งในประเทศไทยใช้เป็นแนวปฏิบัติ โดยจังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากชุมชน แต่ระบบการจัดการดังกล่าวยังไม่เป็นรูปธรรมนัก ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือท้องถิ่นยังเกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ ความเข้าใจในการมีส่วนร่วม รวมถึงการขาดแรงจูงใจ ทำให้การบูรณาการดังกล่าวไม่เกิดประสิทธิภาพ

กองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม จึงได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา ในภารกิจด้านการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2546 - 2548) เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ระยะที่ 3 ประสบผลสำเร็จตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ บรรลุเป้าหมายสอดคล้องวิสัยทัศน์ กองการศึกษาจึงได้กำหนด ภารกิจการจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ

1. ภารกิจการปฏิรูปการเรียนการสอน

จัดสภาพการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตาม ศักยภาพ ประเมินผลการเรียนจากปฏิบัติจริง ปรับบทบาทครูจาก ผู้ถ่ายทอดเป็นผู้ชี้แนวทางในการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน และการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. การปฏิรูปหลักสูตร

พัฒนาหลักสูตรเน้นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมีกระบวนการและเนื้อหาที่ครอบคลุมเชื่อมโยงและต่อเนื่องทุกระดับการศึกษา ทั้งด้าน ความรู้ความสามารถ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณธรรม จริยธรรม เน้นการกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษา จัดทำและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับแนวทางตามหลักสูตรการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3. การปฏิวัติวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปรับกระบวนการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ครูและบุคลากรทางการศึกษาและบุคคล ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำสาระ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของคุรุสภามาใช้ให้เกิดผลอย่าง มีนรูปธรรม รวมทั้งการเน้นการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูอย่างเคร่งครัด

4. การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ

จัดระบบบริหารและการจัดการให้มีเอกภาพและกระจายอำนาจการบริหาร สถานศึกษา โดยให้เป็นเอกภาพและกระจายอำนาจการบริหาร สถานศึกษา โดยให้เป็นหน่วยงาน วางแผนยุทธศาสตร์ ของการจัดการศึกษาในท้องถิ่น ได้เต็มตามศักยภาพและหลักการบริหารแบบ การใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based management) เปิด โอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร การจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่มีในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

จากภาระกิจทั้ง 4 ด้านนั้น จะเห็นว่า เทศบาลเมืองมหาสารคามมีการจัดการศึกษาที่มี แนวทางในการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2548, หน้า 5) กล่าวว่าทางจังหวัดกำหนด ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในหลายด้าน โดยเฉพาะการสร้างโอกาส ทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพการสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้เป็นสังคมการเรียนรู้ สนับสนุนให้เกิดแรงงานที่มีฝีมือ

ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ถือเป็นความพยายามในการ มุ่งพัฒนาผู้เรียน แบบองค์รวมเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 10) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า การเรียนรู้ที่ยึดงานและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญบน พื้นฐานของการใช้หลักการ และทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานและการแก้ปัญหา โดยงานที่นำมา ฝึกฝนเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของกลุ่มนั้น เป็นงานเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคม และงาน เพื่อการประกอบอาชีพ

โดยเฉพาะงานด้านการประกอบอาชีพในสาระที่ 2 การอาชีพ นั้นถือเป็นสิ่งสำคัญ ที่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้โดย มีส่วนร่วมกับชุมชน และเมื่อสำรวจ โรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่ามีทั้งหมด 7 โรงเรียน คือโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนาง ไย โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ โรงเรียน เทศบาลบ้านแมค ซึ่งโรงเรียนเทศบาลแต่ละ โรงเรียนที่กล่าวมาได้มีความพยายามในการปรับปรุง รูปแบบการเรียนการสอน ตามเป้าหมายของกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม และหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยี ซึ่งในสาระที่ 2 การอาชีพ ได้มีความพยายามให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ แหล่งการเรียนรู้จากชุมชน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยเฉพาะในสาระที่ 2 การอาชีพ เพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาให้โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไปใช้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ และเป็นตัวอย่างในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม
3. เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา และพัฒนา
 - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษา ประกอบด้วยครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ ในโรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ทั้ง 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ โรงเรียนเทศบาลบ้านแมค
 - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล ทั้ง 7 แห่ง จำนวน 7 คน และ ตัวแทนกลุ่มอาชีพ จำนวน 2 คน
2. กรอบการวิจัย
 - ← 2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาล

เมืองมหาสารคาม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (5) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

3. วิธีการวิจัย

← 1. วิธีการวิจัยในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2

ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารที่ 2 การอาชีพ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติวิเคราะห์ในการทดสอบสมมุติฐาน

← 2. วิธีการวิจัยในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ใช้หลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวความคิดของ เคมมิส และ แม็กแท็กการ์ท (Kemmis and Mc Taggart, 1988 , หน้า 11-15) เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ ซึ่งแต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงลักษณะการใช้แหล่งการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ใน โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องนำไปส่งเสริมด้านการใช้แหล่งวิชาการชุมชนให้แก่ครู
2. โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารที่ 2 งานอาชีพ

3. เป็นตัวอย่างการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ ในสถานศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง การใช้สถานประกอบการ รวมถึงบุคคล สถานที่ สิ่งของ สื่อ รวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้
2. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนเทศบาล สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ทั้ง 7 โรงเรียนคือ โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ โรงเรียนเทศบาลบ้านแมค
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ว่าด้วยเรื่องการอาชีพ
4. การจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ ใช้ในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเทศบาลเมืองมหาสารคาม